

JEL D21, L10, Q40

Лезіна Анастасія Володимирівна

к.е.н., доцент

Київський національний

економічний університет

ім. Вадима Гетьмана, Україна

ORCID: 0000-0003-0516-6598

e-mail: liezina.anastasiia@kneu.edu.ua

Liezina Anastasiia

Candidate of Economic Sciences,

Associate Professor

Kyiv National Economic University

after Vadym Hetman

АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ ОЕС УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

ASPECTS OF THE MANAGEMENT OF ENTERPRISES OF THE UNITED ENERGY SYSTEM OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF ENSURING ITS ECONOMIC SECURITY

Анотація. В рамках виявлення факторів зміцнення економічної безпеки підприємств ОЕС України було здійснено аналіз методології їх управління. В результаті сучасні тенденції та виклики забезпечення функціонування об'єктів критичної інфраструктури потребують оновленого підходу в керуванні підприємствами що, відповідно, посилить їх економічну позицію на ринку.

Ключові слова: економічна безпека, підприємство, об'єднана енергетична система України

Summary. As part of identifying factors for strengthening the economic security of enterprises of the unified energy system of Ukraine, an analysis of their management methodology was carried out. As a result, modern trends and challenges of ensuring the functioning of critical infrastructure facilities require a renewed approach to the management of enterprises, which, accordingly, will strengthen their economic position on the market.

Keywords: economic security, enterprise, unified energy system of Ukraine.

Системні дослідження електроенергетичних комплексів проводяться для аналізу тенденцій та закономірностей розвитку електроенергетики, прогнозування розвитку паливно-енергетичних комплексів різних рівнів – від регіональних, міжрегіональних та національних до міждержавних та світової електроенергетики, а також розробки наукових засад електроенергетичної політики та механізмів її реалізації [1]. Актуальність даних досліджень обумовлюється сучасними тенденціями глобалізації та лібералізації енергетики та водночас зростаючою роллю територіальних проблем розвитку енергетичних систем, викликаних необхідністю підвищення ефективності виробництва, транспорту та розподілу палива та енергії з метою забезпечення енергетичної безпеки територіальних утворень в умовах виділених тенденцій,

а також насамперед умов військової агресії проти України та захист населення щодо забезпечення постійного функціонування об'єктів критичної інфраструктури.

Уявлення щодо структури об'єктів критичної інфраструктури, які є складовими енергетичного комплексу України, у вигляді ієрархічно пов'язаних систем тепло- та електропостачання, насамперед сформовані як складові сукупності керованих засобів трансформації енергії, що функціонують у єдиному виробничому циклі та призначені для комплексного постачання споживачів енергетичною продукцією, у системному аспекті отримало назву об'єднана енергетична система України (ОЕС України) [2,3].

В результаті проведеного аналізу сутнісної характеристики та структури ОЕС України варто зазначити невирішене поле проблематики щодо методології управління в контексті забезпечення економічної безпеки енергетичних підприємств, що входять до її складу, а саме:

- необхідність переосмислення енергетичної політики з метою поступового переходу від експортно-сировинного до ресурсно-інноваційного розвитку та постіндустріального (з елементами цифровізації) типу економіки;

- необхідність урахування зміни технологічних основ та організаційних форм енергетики через інтелектуалізацію її процесів та появу нових економічних властивостей кінцевої енергії як товару, зокрема, можливості формування її запасів; незважаючи на те, що терміни та масштаби зберігання обмежені, ця нова властивість енергії вже суттєво впливає на процеси виробництва та споживання енергетичної продукції в рамках енергосистем;

- дедалі більше підпорядкування розвитку енергосистем екологічним та соціальним вимогам, а також економічної та організаційної стійкості з метою зміцнення економічної безпеки;

- потреба розгляду впливу процесів глобалізації та лібералізації в економіці та енергетиці на стійкість енергосистем; невизначеність організаційної структури галузей енергетики на перспективу та неоднозначність майбутніх співвідношень між ринковими механізмами та державним регулюванням при управлінні енергетичним комплексом створюють загрозу невідповідності його розвитку вимогам енергетичної безпеки;

- наявність широкого кола стейкхолдерів в енергетиці, таких як енергетичні компанії, споживачі, державні органи управління, що мають суперечливі інтереси, потребує застосування багатокритеріальних та ігрових методів обґрунтування рішень, що з позиції вирішення завдання вибору напряму розвитку забезпечення економічної безпеки об'єктів критичної інфраструктури є складною проблемою через невизначеність складу суб'єктів відносин та характеру їх критеріїв прийняття рішень;

- потреба у підвищенні ролі прогностичних енергетичних балансів як інструменту аналізу та управління розвитком енергетичного комплексу в частині забезпечення безперервної роботи об'єктів критичної інфраструктури та відповідно підтримки сталого розвитку підприємств енергетичної галузі;

- важливість комплексного розгляду проблем розвитку енергетичної безпеки у взаємодії з галузями економіки та системами життєзабезпечення населення, що зумовлено суттєвим посиленням взаємовпливу систем енергетики та їхнього впливу на інші сфери економічної діяльності.

Представлені фактори управління в системі енергетики України на даний час є досить консервативними та застарілими. Постійні загрози сьогодення диктують інші потреби, а вищевказані недоліки та прогалини можуть слугувати орієнтиром для подальшого розвитку. Також варто відзначити, що в рамках забезпечення та зміцнення економічної безпеки для кожного окремого підприємства в ОЕС України саме минулі та теперішні показники є гарним підґрунтям для порівняння з майбутніми (економічно вищими показниками) для здійснення обрахунків та підведення підсумків, що і буде полем наших наукових пошуків в подальшому.

Література

1. Бохонко І. В., Особливості формування ринку електроенергії України на конкурентних засадах / І. В. Бохонко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія - Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – № 3. – 2015
2. Казанський С. В. Моделі організації ринків електроенергії / С. В. Казанський // Електропонарама. – № 3. – 2008
3. Лезіна А.В. Онтологічна модель зміцнення економічної безпеки підприємств / Лезіна А.В. // Національні інтереси України. – № 1 (1). – 2024.
4. Мартинюк А. М. Енергетичні кооперативи: енергозалежність для громад / Мартинюк А. М., Сакалюк Д. С., Мар'як О. В., Холодова Н. В. // Громадська організація «Екоклуб». – К. – 2019.

References

1. Bokhonko I. V. (2015). Peculiarities of the formation of the Ukrainian electricity market on a competitive basis. Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series - International economic relations and world economy, 3, 33-37.
2. Kazansky S. V. (2008). Models of organization of electricity markets. Elektroponarama, 3.
3. Liezina A.V. (2024). The ontological model of strengthening the economic security of enterprises. National interests of Ukraine. 1 (1).
4. Martyniuk A.M. (2019). Energy cooperatives: energy dependence for communities. Ecoclub public organization.